

**МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ**

Муниципальное бюджетное общеобразовательное учреждение «Средняя общеобразовательная школа им. Героя Советского Союза К.Е.Ходова».

РАСМОТРЕНО

на заседании МС школы

Председатель МО учителей родного
(осетинского) языка и литературы

 Алборова З.Х.

Протокол № 1

от «20» 08 2022г.

УТВЕРЖДАЮ

Директор МБОУ СОШ № 36

 Цаллагова Т.А.

Приказ № 1/31

от «01» 09 2022г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета

«Осетинский язык»

для 4 класса основанного общего образования
на 2022/2023 учебный год.

Составитель:

Учитель родного (осетинского) языка и литературы

Багаева Зита Викторовна

Владикавказ, 2022

4-æм кълас

(къуыри – 1,5 сах., æдæппæт – 51 сах.)

I. Æвзаг æмæ ныхасы тыххæй зонындзинæдтæ

1–3-æм кълæсты рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын (4 сах.)

Зылангон æмæ æзылангон æмхъæлæсонтæ. Дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ æмæ сæ растфыссынад. Цавд. Дзырды хæйттæ æмæ дзырдарæзт. Лексикæ. Ныхасы хæйттæ. Хъуыдыйад. Текст.

Вазыгджын дзырдтæ (3 сах.)

Иумæйаг æмбарынад вазыгджын дзырдты тыххæй. Вазыгджын дзырдты растфыссынад.

Ныхасы хæйттæ

Номдар (9 сах.)

Номдарты ивынад хауæнтæм гæсгæ. Фæрстытæ æмæ кæрæттæм гæсгæ хауæнты хуызтæ бæрæг кæнын. Номдарты тасындзæг бирæон нымæцы. Номдарты бирæон нымæцы арæзты хицæндзинæдтæ: хъæлæсон **а** æмæ **о**-йы ивынад хъæлæсон **æ**-мæ; бирæон нымæцы фæсæфтуан **т**-йы дывæркæнынад; æмхъæлæсонты къордтæй цы дзырдтæ фæвæййынц, уыдоны **т**-йы разæй хъæлæсон **ы**-йы фæзынд.

Номдарты растфыссынад.

Миногон (2 сах.)

Миногон. Миногонты тасындзæг. Сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд миногонтæ.

Номивæг (3 сах.)

Цæсгомон номивджытæ. Цæсгомон номивджыты æххæст хуызы тасындзæг.

Мивдисæг (11 сах.)

Мивдисæджы ивынад цæсгæмттæм æмæ нымæцтæм гæсгæ нырыккон, ивгъуыд æмæ суинаг афонты (æргомон здæхæны). Мивдисæджы цæсгомон кæрæтты растфыссынад. Хайыгтæ *на* æмæ *нал*-ы растфыссынад мивдисæгимæ.

Фæрсдзырд (3 сах.)

Иумæйаг æмбарынад фæрсдзырдты тыххæй. Фæрсдзырдтæ иртасын ахæм фæрстытæм гæсгæ: *каем? кæдаем? кæцæй? кæд? куыд?* Арæхдæр чи æмбæлы, уыцы фæрсдзырдты растфыссынад.

Хъуыдыйад (8сах.)

Дзырдты рæнхъæвæрд хъуыдыйады. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ бæттæгтæ *æмæ, фæлæ, та*-имæ, стæй æнæ бæттæгтæй. Ранымады интонаци хъуыдыйады æмхуызон уæнгтимæ. Вазыгджын хъуыдыйæдтæ бæттæгтимæ *æмæ, фæлæ, та*. Къæдзыг вазыгджын хъуыдыйады.

Сидæн (2сах.)

Сидæн. Æрхæцæн нысæнттæ сидæнимæ.

Комкоммæ ныхас (2сах.)

Комкоммæ ныхасимæ зонгæ кæнын. Хъуыдыйæдтæ авторы дзырдты фæстæ æвæрд комкоммæ ныхасимæ. Хъæлæсы уаг хъуыдыйады комкоммæ ныхасимæ. Æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасимæ (дыстæлф, дыкъæдзыг).

Цыппæрæм къласы рацыд æрмæг зæрдыл æрлæууын кæнын (4сах.)

Скъоладзаутæ 4-æм къласы фæудмæ базондзысты:

- вазыгджын дзырдты тыххæй æмбарынад, сæ растфыссынад;
- ныхасы хæйтты тыххæй æмбарынад;
- номдарты тасындзæг иууон æмæ бирæон нымæцты, сæ растфыссынад;
- миногонты нысаниуæг, сæ тасындзæг;
- цæсгомон номивджытæ, сæ тасындзæг æмæ растфыссынад;

- мивдисджыты ивынад цæсгæмттæ, афонтæ æмæ нымæцтæм гæсгæ (æргомон здæхæны);
- фæрсдзырды иумæйаг æмбарынад;
- хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ бæттæгтæ *æмæ, фæлæ, та*-имæ;
- вазыгджын хъуыдыйæдтæ бæттæгтæ *æмæ, фæлæ, та*-имæ;
- сидæн; æрхæцæн нысæнттæ сидæнимæ;
- комкоммæ ныхас; æрхæцæн нысæнттæ комкоммæ ныхасы.

Скъоладзаутæ 4-æм къласы фæудмæ арæхсдзысты:

- орфографион æмæ каллиграфион æгъдауæй 70–80 дзырдæй арæзт текст раст фыссынмæ;
- вазыгджын дзырдтæн сæ аразæг хæйттæ бæрæг кæнынмæ;
- синонимтæ æмæ антонимтæй пайда кæнынмæ;
- номдартæ тасындзæг кæнынмæ;
- миногонты тасындзæджы хицæндзинæдтæ амонинмæ;
- цæсгомон номивджытæ тасындзæг кæнынмæ;
- цæсгомон номивджытæй ныхасы раст пайда кæнынмæ;
- мивдисджытæ ифтындзæг кæнынмæ;
- фæрсдзырдтæ фæрстытæм гæсгæ иртасынмæ;
- æмхуызон уæнгтимæ æнæ бæттæгтæй æмæ бæттæгтæ *æмæ, фæлæ, та*-имæ хъуыдыйæдтæ аразынмæ;
- бæттæгтæ *æмæ, фæлæ, та*-имæ вазыгджын хъуыдыйæдтæ аразынмæ;
- комкоммæ ныхас хъæлæсы уагæй хицæн кæнынмæ æмæ аразынмæ;
- исты цау кæнæ фæзынд чысыл радзырды хуызы ныффыссынмæ;
- сидæн хъæлæсы уагæй æмæ æрхæцæн нысæнттæй хицæн кæнынмæ;
- пыланмæ гæсгæ æмæ æнæ пыланæй сочиненитæ æмæ изложенитæ фыссынмæ;
- диалогон æмæ монологон ныхас аразынмæ;
- тексты сæйраг хъуыды бæрæг кæнын æмæ йæ хæйттыл дих кæнынмæ;
- текстæн сæргонд хъуыды кæнынмæ;
- радзырдтæ цæттæ райдайæн æмæ цæттæ кæронмæ гæсгæ фыссынмæ;
- текстæн лексикон анализ кæнынмæ;
- тексты сæйраг темæ бæрæг кæнын, хæйттыл æй дих кæнынмæ;
- тексты хæйттæ кæрæдзи фæдыл раст æвæрынмæ;
- тексты аивгæнæн мадзæлттæ бæрæг кæнынмæ;
- диалогон ныхасы архайынмæ;

- искаей хъуыды дарддæр хæцца кæнын, æххæст кæнынмæ;
- хъæугæ информацимæ хъусын зонин, фæрстытæ дæттын, хъуыды дарддæр хæцца кæнынмæ;
- цымыдисдзинад æвдисынмæ;
- арфæ кæнын, хатыр курынмæ;
- исты хабар, хи цæстæнгас æвдисгæйæ, хъусын кæнынмæ;
- хъуыды æмбарын кæнын, бæлвырд кæнынмæ;
- дзургæйæ, разыдзинад кæнæ æнæразыдзинад æвдисынмæ;
- тексты хæйттæ логикон æгъдауæй раст æварынмæ;
- текст аив æмæ раст кæсынмæ;
- текст хицæн хъуыдыйæдтыл дих кæнынмæ;
- текстæн райдайæн æмæ кæрон хъуыды кæнынмæ;
- лæвæрд схемæмæ гæсгæ хуымæтæг хъуыдыйæдты алы хуызтæ аразынмæ;
- чысыл тексты мидис хи ныхæстæй фыссынмæ;
- сюжетон нывмæ гæсгæ чысыл радзырд хъуыды кæнын æмæ фыссынмæ;

Урокты тематикон пыланти арæзт:

1. Æппæт грамматикон æрмæг дæр баст у бæлвырд, программæйы нысангонд ныхасы темæимæ: дзырдтæ, дзырдбæстытæ, хъуыдыйæдтæ, текстты мидис.
2. Бæрæггонд цæуы урочы ног темæ.
3. Лæвæрд цæуы, ног æрмæг бацамонына æнæ рацыд æрмæгæй цы сфæлхатт кæнын хъæуы, уый.
4. Лæвæрд цæуы, скъоладзаутæ алы урочы дæр цы хъуамæ базоной, бамбарой, уый: алы фæлтæрæны нысан дæр у, скъоладзаутæ ацы темæйæ бæлвырд зониндзинадтæ цæмæй райсой, уый. Уыдоны æрфыст лæвæрд цæуы цыппæрæм хайы – скъоладзауты архайды хуызтæ.

Урочы номыр. Ныхасы темæ	Урочы темæ	Фæлхатгæнинаг æрмæг	Скъоладзауты архайды хуызтæ
1-аг. Ралæууыд ног ахуыры аз	Мыртæ æмæ дамгъæтæ (1сах.)	Хъæлæсон мыртæ, дамгъæтæ. Æмхъæлæсон мыртæ, дамгъæтæ. Синонимтæ, антонимтæ. Дзырд, хъуыдыйад. Дыууæ нысанæй конд дамгъæтæ. Дзырдты нысаниуæг.	Мыртæ раст дзурын, сæ дамгъæтæ сын раст бæрæг кæнын. Лæвæрд дзырдтæй хъуыдыйæдтæ, уыдонæй текст аразын. Цыбыр текст аразын. Текстаен сæргонд хъуыды кæнын. Текстаен йæ хъуыды рахицæн кæнын.
2-аг. Сæрды улæфæн бонтæ	Алфавит (1сах.)	Дзырды мырон-дамгъон æвзæрст. Зылангон æмæ æзылангон æмхъæлæсонтæ. Дамгъæты растфыссынад.	Графикон æгъдауæй орфограммæтæ нысан кæнын. Дамгъуат зæрдыл æрлæууын кæнын. Дамгъæты рæнхъæвæрд бæрæг фæткыл дзурын. Фæрстытæм гæсгæ нихасы хæйттæ бæрæг кæнын. Къæйттæй кусгæйæ кæрæдзимæ хъусын.
3-аг. Æрдз хъахъхъæнын – алкæй хæс дæр!	Дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ (1сах.)	Дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ, сæ растфыссынад. Ныхасы хæйттæ. Антонимтæ. Синонимтæ.	Дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ раст дзурын æмæ фыссын. Дзырдты уæгъд бынæттæ хъæугæ дывæргонд æмхъæлæсонтæй æххæст кæнын (<i>къæйттæй кусгæйæ</i>). Нывмæ гæсгæ текст аразын.
4-æм. Адæймаг æгъдауæй фидауы	Цавд (1сах.)	Уæнг. Дзырд уæнгтыл дих кæнын. Цавдон уæнг. Æнæцавдон уæнг. Иумæйаг цавд. Дывæргонд æмхъæлæсонты растфыссынад.	Дзырдтæ уæнгтыл дих кæнын, цавды нысан æвæрын. Иумæйаг цавд хицæн кæнын. Текст цавды æгъдауттæм гæсгæ раст хъæлæсы уагæй кæсын

		Дзырдты мырон-дамгъон æвзæрст. Хъуыдыйады сæйраг æмæ фæрссаг уæнгтæ.	æмæ йын анализ кæнын. Æмбисæндтæ ныхасы темæимæ бæттын.
5-æм. Æгъдау хъæдбыны дæр хъæуы	Вазыгджын дзырдтæ (1сах.)	Дзырдты мырон-дамгъон æвзæрст. Хъуыдыйад. Мивдисджыты нысаниуджытæ.	Хуымæтæг дзырдтæй вазыгджын дзырдтæ аразын. Тексты вазыгджын дзырдтæ бæрæг кæнын. Тексты мидис фæрстытæм гæсгæ æвзарын. <i>Къæйттæй кусгæйæ</i> кæрæдзийы хъуыдымæ хъусын, хатдзæгтæ кæнын.
6-æм. Æгъдау хъæдбыны дæр хъæуы	Вазыгджын дзырдтæ (1сах.)	Вазыгджын дзырдты арæзт. Дзырдтæ хæйттæм гæсгæ æвзарын. Антонимтæ.	Вазыгджын дзырдты арæзт æмæ сæ растфыссынад æмбарын. Вазыгджын дзырдтæ дзырды хæйттæм гæсгæ æвзарын. Хатдзæгтæ кæнын зонын.
7-æм. Æгъдау хъæдбыны дæр хъæуы	Вазыгджын дзырдтæ (1сах.)	Дæргъвæтин æмхъæлæсонтæ. Вазыгджын дзырдты мидæг æзылангон æмхъæлæсонтæ зылангонтæй ивыны æгъдæуттæ.	Тексты хъæугæ дзырдтæ хицæн кæнын, анализ сын кæнын урочы темæмæ гæсгæ. <i>Къæйттæй кусгæйæ</i> кæрæдзийы хъуыдытæм хъусын, иумæйаг хатдзæгтæ кæнын.
8-æм Æрцыд та нæм бæркаджын фæззæг	Номдар. Номдарты ивынад хауæнтæм гæсгæ «Номон хауæн (<i>Чи? Цы?</i>) (1сах.)	Ныхасы хæйттæ. Номдар. Миногон. Мивдисæг. Номдары морфологион æууæлтæ.	Номдартæ сæ морфологион æууæлтæм гæсгæ æвзарын. Фæрстытæ чи? æмæ цы? цавæр номдартæм дæттæм, уый бæрæг кæнын. Дзуæппытæ дæнцæгтæй фидар кæнын. Зонгæ кæнын хауæнимæ куыд номдары грамматикон категори.

			Иумайаг куыстыты кæрæдзийы хъуыдытæм хъусын, æмæ иу хатдзæгмæ цæуын.
9-æм. Æрдзы хъæздыгдзинæдтæ хъахъхъæнын хъæуы	<p>Гуырынон хауæн»</p> <p><i>(Кæй? Цæй? Кæм? Цæм?)</i> (1сах.)</p>	<p>Дзырды хæйттæ. Бындур æмæ кæрон. Ныхасы хæйттæ.</p> <p>Номдарты морфологион æвзæрст.</p>	<p>Фæрстытæм гæсгæ хицæн кæнын дзырдты къордтæ. Таблицаæмæ гæсгæ номдарты хауæнтæ бæрæг кæнын. Сæ грамматикон æууæлтæм гæсгæ тексты дзырдтæ агурын. Кæрæдзиуыл барын номдартæ номон æмæ гуырынон хауæнты, хатдзæгтæ кæнын. Бакусын гуырынон хауæны номдарты растфыссынадыл.</p>
10-æм. Æрдзы хъæздыгдзинæдтæ хъахъхъæнын - нæ хæс	<p>Дæттынон хауæн</p> <p><i>(Кæмæн? Цæмæн?)</i></p> <p>Арæзтон хауæн</p> <p><i>(Кæмæ? Цæмæ? Кæдæм? Кæдмæ?)</i> (1сах.)</p>	<p>Дзырды хæйттæ.</p> <p>Номон хауæны номдартæ.</p> <p>Гуырынон хауæны номдартæ, сæ растфыссынад.</p> <p>Дзырдты мырон-дамгъон æвзæрст.</p> <p>Хъуыдыйад</p>	<p>Кæрæттæм гæсгæ номдарты хауæнтæ бæрæг кæнын, сæ растфыссынады æгъдæутты тыххæй хатдзæгтæ кæнын. Хи архæйдтытæ раиртæсты æмбарынадимæ барын. Текстæн сæргонд æмæ кæрон хъуыды кæнын.</p> <p><i>Къæйттæй</i> æмæ <i>къордты</i> кусгæйæ, кæрæдзимæ хъусын, анализ кæнын.</p>
11-æм. Æрдзы хъæздыгдзинæдтæ – адæмы хæзна	<p>Иртæстон хауæн»</p> <p><i>(Кæмæй? Цæмæй? Кæдæй?)</i></p> <p>«Æддагбынатон хауæн</p>	<p>Сæрмагонд номдартæ.</p> <p>Синонимтæ.</p> <p>Антонимтæ. Дзырды хæйттæ, бындур, кæрон.</p>	<p>Хъус дарын номдарты кæрæттæ ивддзинæдтæм. Кæрæттæм гæсгæ иртасын иртæстон æмæ арæзтон хауæнтæ. Сæрмагонд нæмттæ хъæугæ хауæнты æвæрын. Бæлвырд хатдзæгмæ æрцæуын. Хъуыдыйæдты агурын номдартæ иртæстон æмææддагбынатон хауæнты формæйы.</p> <p><i>Къордтыкусгæйæ</i> кæрæдзийы хъуыдытæм хъусын, аргъ сын кæнын.</p>

	(Кæуыл? Цæуыл?) (1сах.)		
12-æм. Царды уаг. Нæ алфамбылай æрдз	Цæдисон хауæн» (Кæимæ? Цæимæ?) Хуызæнон хауæн (Кæйау? Цæйау? Куыд?) (1сах.)	Синонимтæ. Дзырды хæйттæ. Хауæнтæ, сæ кæрæттæ растфыссынад.	Бæрæггонд дзырдтæ хъуыдыйады мидæг цы дзырдтимæ баст сты, уыдон агурын. Æмбарын кæнын хауæнты кæрæттæ растфыссынад. Хъуыдыйæдты агурын номдартæ цæдисон æмæ хуызæнон хауæнты формæйы. Таблицæйы хуызы хъусынгæнинаг æмбарын, æххæст кæнын. <i>Къордтыкусгæйæ</i> кæрæдзийы хъуыдытæм хъусын æмæ иумæ хатдзæгтæ кæнын..
13-æм. Сыгъæрин фæззæг – æрдзы фидауц	Номдарты тасындзæг бирæон нымæцы (1сах.)	Ныхасы хæйттæ. Бирæон нымæцы номдартæ. Хауæнтæ, сæ кæрæттæ растфыссынад. Синонимтæ. Антонимтæ.	Хæславæрдмæ гæсгæ тексты хъæугæ дзырдтæ нысан кæнын. Лæвæрд таблицæты æххуысæй бирæон нымæцы номдартæ тексты агурын, æмæ сын анализ кæнын. Бæлвырд хæславæрдтæ æххæст кæнын, кæрæдзийы хъуыдытæн аргъ кæнгæйæ (<i>къордты</i> , кæнæ <i>къæйттæй</i>). Текстæн, йæ мидисмæ гæсгæ, сæргонд дæттын.
14-æм. Æрдзы хъæздыгдзинæдтæ – адæмы хæзна	Номдарты бирæон нымæцы арæзты хицæндзинæдтæ (1сах.)	Дзырды хæйттæ. Кæрон, фæсæфтуан. Ныхасы хæйттæ. Хъуыдыйæдтæ сæ загъды нысанмæ гæсгæ.	Иууон нымæцы номдартæй бирæон нымæц аразгæйæ, фиппаинагтæ дзурын. Иртасын номдарты бирæон нымæцы хицæндзинæдтæ.

			<i>Къæйттæй кусгæйæ</i> кæрæдзийы дзуæппытæм хъусын, раст хатдзæгтæ кæнын. Текстæн йæ мидис фæрстытæм гæсгæ дзурын.
15-æм. Æрдзы хъæздыгдзинæдтæ – адæмы хæзна	Номдарты растфыссынад (1сах.)	Хауæнтæ, сæ фæрстытæ, сæ кæрæттæ. Номдарты нымæц. Вазыгджын дзырдтæ. Дзырды хæйттæ.	Зонын номдарты хауæнты кæрæтты растфыссынад, æндæр дзырдтимæ бæтгæйæ. Вазыгджын номдарты растфыссынады хицæндзинæдтæ зонын æмæ сæ раст пайда кæнын.
16 –æм.	Контролон куыст (1сах.)		
17-æм. Æрдзы ивддзинæдтæ	Миногон. Сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд дзырдтæ (1сах.)	Ныхасы хæйттæ. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Номдарты хауæнтæ. Антонимтæ. Хъуыдыйæдтæ сæ загъды нысанмæ гæсгæ. Дзырды хæйттæ.	Миногонты растфыссынад зæрдыл дарын. Тексты агурын сæ хъуыдымæ гæсгæ хæстæг æмæ ныхмæвæрд миногонтæ. Тексты мидис дзурын. Уыци-уыцитæ къордтæй æвзарын. Кæрæдзи хъуыдытæм хъусын, аргъ сын кæнын. Иумæйаг хатдзæгтæ кæнын бæлвырд хæслæвæрдтæ сæххæст кæныны фæстæ.
18-æм. Ралæууыд зымæг	Миногонты тасындзæг (1сах.)	Номдарты иуон æмæ бираон нымæцы тасындзæг. Иумæйаг цавд. Антонимтæ. Дзырдбаст.	Миногонты тасындзæджы хицæндзинæдтæ хибарæй æмæ номдартимæ бастæй. Таблицаы æххуысæй номдартæ æмæ миногонты тасындзæг кæрæдзиуыл барын. Дзырд куыд ныхасы хай æвзарын, йе ’ууæлтæ йын бæрæг кæнын. Кæрæдзийæн æххуыс кæнгæйæ, раст дзуаппмæ æрцæуын (<i>къæйттæй куыст</i>)..

19-æм. Æрдз – не сфæлдисæг, зæхх – нæ дарæг	Номивæг. Цæсгомон номивджытæ (1сах.)	Дзырдбаст. Иууон æмæ бираон нымæцы тасындзæг.	Номивæджы æмбарынад, йæ хицæндзинæдтæ. Номивджытæ зæрдыл бадарын. Текст æвзарын, йæ сæйраг хъуыды йын бæрæг кæнын. Æмбисæндты хъуыдыйыл æрдзурын. Таблицаейы хуызы хъусынгæнинаг (информаци) æмбарын æмæ йæ æххæст кæнын. Уыци-уыцитæ, æмбисæндтæ æвзарын (<i>къордты куыст</i>).
20-æм. Цæрæгойты миннуджытæ	Цæсгомон номивджыты тасындзæг (1сах.)	Цæсгомон номивджытыæ. Хауæнтæ. Номдарты тасындзæг. Хъуыдыйад. Хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ.	Бахъуыды кæнын цæсгомон номивджыты цыбыр формæтæ. Цæсгомон номивджытæй раст пайда кæнын. Цæсгомон номивджыты æххæст хуызы тасындзæг бамбарын. Таблицаейы æххуысæй фæлтæраентæ æххæст кæнын. Фæрстытæн æххæст æмæ мидисджын дзуæппытæ дæтгæйæ, хатдзæгтæ кæнын.
21-æм. Дæ сæрмæ алы куыст дæр хæсс	Цæсгомон номивджытæ фæлхат кæнын (1сах.)	Номдар. Йæ грамматикон æууæлтæ. Миногоны грамматикон æууæлтæ. Вазыгджын дзырдтæ. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ.	Иртасын æххæст хуызы номивджытææмæ сæ цыбыр формæтæ. Бахъуыды кæнын номивджыты растфыссынад. <i>Къордты куыст</i> – текстæн сæргонд дæттын, æмæ йæ аргументтæй фидар кæнын, кæрæдзийы хъуыдытæм хъусын æмæ сын аргъ кæнын. Текст æмбаргæ каст кæнын. Æвзæджы æрмæгмæ цæст дарын, хатдзæгтæ кæнын.
22-æм. Зымæгон æрдз	Мивдисæг. Мивдисæджы афонтæ (1сах.)	Предметты архайд æвдисæг дзырдтæ. Синонимтæ. Дзырды хæйттæ.	Архайд цы рæстæг цæуы, цыдис кæнæ цæудзæнис, уый бæрæг кæнын зонын. Текстæй фæрстытæм гæсгæ хъæугæ дзырдтæ хицæн кæнын.

			<p>Хэслэвæрдмæ гæсгæ мивдисджытæн бæрæг кæнын сæ фæрстытæ, сæ афоны формæ.</p> <p>Текстимæ кусын. Тексты мидисыл æнцой кæнгæйæ, фæрстытæн дзуапп дæттын æмæ хатдзæгтæ кæнын.</p> <p>Нывмæ гæсгæ цыбыр радзырд аразын.</p>
23-æм. Ног аз ног хæрзтææрхаста	Мивдисджыты ивынад нымæцтæм гæсгæ (1сах.)	Мивдисæг. Мивдисæджы афонтæ. Номдарты ивынад нымæцтæм гæсгæ. Вазыгджын дзырдтæ, сæ растфыссынад. Дзырды хæйттæ.	<p>Урочы темææргом кæнын, проблемон фæрстытæн дзуапп дæтгæйæ. Зонын предметты нымæц барын сæ архайдæвдисæг дзырдты нымæцимæ.</p> <p>Агурын дзырдтæ сæ грамматикон æууæлтæм гæсгæ тексты. Ныхасы хæйттæ сæ грамматикон æууæлтæм гæсгæ кæрæдзиуыл барын.</p>
24-æм.	Контролон куыст (1сах.)		
25-æм. Зымæгон æрдз	Мивдисджыты ивынад цæсгæмттæм гæсгæ(1сах.)	Иууон æмæ бирæон нымæцы мивдисджытæ. Синонимтæ. Диалог. Хъуыдыйад. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Уæнг. Номивджытæ.	<p>Бæрæг кæнын мивдисджыты нымæц, цы предметты нымæц æвдисынц, уымæ гæсгæ. Ныхасы хæйттæ се ’ууæлтæм гæсгæ иртасын. Хатдзæгтæ бæлвырд дæнцæгтæй фидар кæнын. Фæлтæрæнты хэслэвæрдтæм гæсгæ дзырдтæ къордтыл дих кæнын. <i>Къæйттæй куысты</i> кæрæдзийы хъуыдытæм хъусын, анализ кæнын, хатдзæгтæ кæнын.</p>

<p>26-27-æм. Æрдз æмæ цæрæгойтæ</p>	<p>Цæсгомон мивдисджыты ивынад нырыккон афоны (2сах.)</p>	<p>Цæсгомон номивджытæ. Мивдисæг, йæ афонтæ. Дзырды хæйттæ. Хауæнтæ. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Цавдон уæнг. Номдар, йæ нымæц, йæ хауæнтæ. Миногон.</p>	<p>Проблемон фæрстытæн дзуапп дæттын, фидар сæ кæнын дæнцæгтæй. Фæлтæраены фæрстытæм гæсгæ фиппаинагтæ дзурын, ног темæимæ сæ бæттын. Хъуыды фидар кæнын дæнцæгтæй, аргументтæй. Текстæй номивджытæ хицæн кæнын, сæ афоны формæ сын бæрæг кæнын.</p> <p>Текстимæ кусын. Текстæн йæ мидисмæ гæсгæ сæргонд дæттын. Фиппаинагтæ, хи хъуыдытæ дзурын.</p> <p><i>Къæйттæй кусгæйæ</i> кæрæдзийы хъуыдытæм хъусын æмæ хатдзæгтæ кæнын</p>
<p>28-29 -æм. Æрдзы ивдзинадтæ</p>	<p>Цæсгомон мивдисджыты ивынад ивгъуыд афоны (2сах.)</p>	<p>Мивдисæджы афонтæ. Уæнг. Цавдон уæнг. Антонимтæ. Номдар. Номдарты нымæц. Дзырды хæйттæ.</p>	<p>Тексты проблемон фæрстытæн дзуапп дæттын. Хъæугæ мивдисджытæ агурын, хатдзæгтæм æрцауын. Таблицаемæ гæсгæ хæслæвæрдтæ æххæст кæнын. Мивдисæг афонтæм гæсгæ куыд ивы, уымæ хъус дарын.</p> <p>Кæрæдзийы зонындзинадтæн аргъ кæнын, æххуыс кæнын (<i>къæйттæй кусгæйæ</i>). Таблицаейæ пайда кæнын. Æмбисæндты хъуыды бæлвырд кæнын.</p>
<p>30-31-æм. Зымæг æмæ цæрæгойтæ</p>	<p>Цæсгомон мивдисджытæы ивынад суинаг афоны (2сах.)</p>	<p>Мивдисджыты афонтæ. Синонимтæ. Антонимтæ. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Ныхасы хæйттæ.. Номдарты тасындзæг. Вазыгджын дзырдтæ.</p>	<p>Бæлвырд хæслæвæрдтææххæстгæнгæйæ, урочы темæ бæрæг кæнын. Бæлвырд афоны æмæ цæсгомы мивдисджытæ текстæй хицæн кæнын зонын. Таблицаейы æххуысæй лæвæрд хæслæвæрдтææххæст кæнын.</p>

			Тексты мидис æвзарын. Кæрæдзийы дзуæппытæн аргъ кæнын куы хъæуа, уæд æххуыс кæнын. Хатдзæгтæ кæнын (<i>къæйттæй æмæ къордты куысты</i>)..
32-æм. Æрдз æмæ цæрæгойтæ	Мивдисджыты растфыссынад (1сах.)	Мивдисæг, йæ иумæйаг нысаниуæг, йæ фæрстытæ. Мивдисджыты ивынад нымæцтæм, афонтæм гæсгæ. Синонимтæ.	Мивдисджыты нымæц, цæсгом æмæ афон кæрæттæм гæсгæ иртасын, æмбарын сын сæ растфыссынад. Текстæн сæргонд хъуыды кæнын, йæ мидис ын хи ныхæстæй дзурын. Дзырдтæн æмæ дзырдбæстытæн синонимтæ агурын.
33-æм. Æрцыд ныллæууыд уалдзæг	Фæрсдзырды æмбарынад (1сах.)	Мивдисæг. Йæ иумæйаг æмбарынад, йæ фæрстытæ. Номдары тасындзæг. Хуымæтæг цыбыр хъуыдыйад.	Дзырдтæм фæрстытæ дæтгæйæ урочы темæ бæлвырд кæнын.. Хæслаæвæрдмæ гæсгæ хъæугæ дзырдтæ хицæн кæнын. Лæвæрд дзырдтимæ хъуыдыйæдтæ аразын. Фæрсдзырдтæ цавæр ныхасы хаймæ баст сты æмæ цы нысан кæнынц, уый бæлвырд кæнын. Текст хæйттыл дих кæнын
34-æм. Æрцыд ныллæууыд уалдзæг	Фæрсдзырд, йæфæрстытæ (1сах.)	Дзырды хæйттæ. Мивдисджыты цæсгомон кæрæтты растфыссынад. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ бæрæг кæнын. Вазыгджын дзырдты арæзт, сæ растфыссынад. Фæрсдзырдтæ – антонимтæ. Хъуыдыйады сæйраг æмæ фæрссаг уæнгтæ.	Фæрсдзырдтæм мивдисæгæй фæрстытæ дæтгæйæ, зонын архайд, кæм, кæд æмæ куыд цæуы, уый. Таблицаейæн йæ арæзт æмбарын. Фæрстытæ: кæм? кæд? куыд? кæдæм? кæцæй?-æн цы фæрсдзырдтæ дзуапп дæттынц, уыдон хицæн къордтæ кæнын. Фæрсдзырдтæй æмæ мивдисджытæй дзырдбæстытæ аразын.

35-æм. Æрды ивдзинаедтæ	Фæрсдзырдты растфыссынад (1сах.)		Тексты вазыгджын фæрсдзырдтæ агурын, сæ растфыссынад сын æмбарын кæнын. Хатдзæгтæ кæнгæйæ, урочы темæ бæрæг кæнын. Таблицаы æххуысæй фæрсдзырдты растфыссынад зæрдыл бадарын. Фæрсдзырдты растфыссынады æгъдауттæ бæлвырд кæнын. Таблицаы лæвæрд фæрсдзырдтæм фæрстытæ дæттын. Текстæн фæрстытæм гæсгæ йæ мидис дзурын. Текстæй фыссын фæрсдзырдтæ, цы ныхасы хæйттимæ баст сты, уыдонимæ.
36-æм. Уалдзæг. Æрдз райхъал	Хъуыдыйад (1сах.)	Номдар. Миногон. Мивдисæг. Фæрсдзырд. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Дзырдты бастдзинад хъуыдыйады мидæг. Номдарты тасындзæг. Æрхæцæн нысæнттæ хъуыдыйады кæрон.	Текст хъуыдыйæдтыл дих кæнын, æрхæцæн нысæнттæ æвæрын. Хъуыдыйæдтæ раст хъæлæсы уагæй кæсын. Нывмæ гæсгæ, лæвæрд дзырдтæ æмæ дзырdbæстыты æххуысæй чысыл радзырд аразын. Хъуыдыйады мидæг дзырдты бастдзинад æмбарын кæнын. Дзырдтæй хъуыдыйæдтæ аразын. <i>Къæйттæй кусгæйæ</i> хъус дарын кæрæдзийы цæстæнгасмæ, хатдзæгтæ кæнын.
37-38-æм. Алцы зонын дæр хорз у	Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ (2сах.)	Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Синонимтæ. Номдарты ивынад хауæнтæм гæсгæ.	Хъуыдыйады мидæг æмхуызон уæнгтæ цы дзырдтимæ баст сты æмæ цавæр фæрстытæ домынц, уый раиртасын. Цы бафиппайдтой, уый фæдыл хатдзæгтæ кæнын.. Хъуыдыйады æмхуызон уæнгтæ сæ æмбарынгæнæг дзырдтимæ фæлтæрæнты агурын, æрхæцæн нысæнтты раст æвæрынадыл кусын. Хъус æрдарын бæттæгтæм. Тексты мидис фæрстытæм гæсгæ æвæрын.

			Текстæн кæрон хъуыды кæнын. Ныхас кæнын æрдзы хъæздыгдзинад æмæ пайдайыл.
39-42-æм. Уалдзыгон æрдз	Вазыгджын хъуыдыйад (4сах.)	Хуымæтæг цыбыр æмæ хуымæтæг даргъ хъуыдыйæдтæ. Хъуыдыйады сæйраг æмæ фæрссаг уæнгтæ. Фæрсдзырд, йæ фæрстытæ.	Вазыгджын хъуыдыйæдтæ хуымæтæг хъуыдыйæдтыл дих кæнын. Вазыгджын хъуыдыйад аразæг хуымæтæг хъуыдыйæдты æхсæн æрхæцæн нысæнттæ æвæрын (бæттæгтимæ бастæй æмæ æнæ бæттæгтæй). Таблицæйы æххуысæй хуымæтæг хъуыдыйæдтæй вазыгджын хъуыдыйæдтæ аразын, æрхæцæн нысæнттæ æвæрын. Æмбисæндты хъуыды æмбарын кæнын.
43-æм	Контролон куыст (1сах.)		
44-45-æм. Зивæджы мад магуыр у	Сидæн (2сах.)	Номдар. Сæрмагонд номдартæ. Дзырды мырон-дамгъон æвзæрст. Хуымæтæг хъуыдыйад	Бахъуыды кæнын сидæны æмбарынад. Сидæн цы дзырдтæй конд вæййы, уый фæбæрæг кæнын. Дзуæппытæ дæнцæгтæй фидар кæнын. Сидæн, хъуыдыйады мидаг цы ран лæууа, уымæ гæсгæ æрхæцæн нысæнттæ раст æвæрын. Хъуыдыйæдты æмæ тексты сидæнтæ агурын. Хибарæй хъуыды кæнын хъуыдыйæдтæ сидæнтимæ, алы бынæтты куыд лæууа, афтæмæй.

46-47-æм. Зивæггæнаг æмæ хиппæлой ма у	Комкоммæ ныхас (2 сах.)	Ныхасы хæйттæ. Номдар, мивдисæг. Хъуыдыйады сæйраг уæнгтæ. Сидæн, йæ расфыссынад. Дзырды хæйттæ.	<p>Фæлтæрæны хæслæвæрд æххæст кæнгæйæ базонын, искæй ныхас æнæ ивдæй æвдыст кæм цæуы, уый. Урочы темæ бамбарын. Хъуыдыйады мидæг комкоммæ ныхас æмæ авторы ныхæстæ хицæн кæнын. Комкоммæ ныхас хъуыдыйады кæм æвæрд уа, уымæ гæсгæ æрхæцæн нысæнттæ раст æвæрын. Лæвæрд схемæтæм гæсгæ авторы ныхæстæ æмæ комкоммæ ныхас раст æрхæцæн нысæнттæй хицæн кæнын. Æмбисæндты хъуыды æмбарын кæнын.</p> <p><i>Къордты куыст</i> – текстæн сæргонд дæттын.</p>
48-æм. Æнæ кусгæйæ цард нæй	Рацыд æрмæг фæлхатт кæнын. Ныхасы хæйттæ. (1сах.)	Ныхасы хæйттæ. Номдар, йæ хауæнтæ, нымæц. Фæрсдзырд. Миногон, йæ растфыссынад.	<p>Дзырдтæм фæрстытæ раст дæттын. Цавæр ныхасы хæйттæ сты, уый бæрæг кæнын. Дзырдтæн синонимтæ агурын. Цæсгомон номивджыты цыбыр æмæ æххæст хуызтæ бæрæг кæнын. Мивдисджытæ ивын афонтæм æмæ нымæцтæм гæсгæ.</p> <p>Æмбисæндты мидис бæрæг кæнын, фæрсдзырдтæ дзы агурын. Хайыгтæ мивдисджытимæ куыд фыссын хъæуы, уый бæрæг кæнын. Тексты мидис фæрстытæм гæсгæ дзурын.</p>
49 –æм. Æнæ кусгæйæ цард нæй	Рацыд æрмæг фæлхат кæнын. Хъуыдыйад.	Хъуыдыйады æмбарынад, йæ арæзт. Хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдтæ.	<p>Хуымæтæг хъуыдыйæдты арæзт æмбарын. Æмбарын вазыгджын хъуыдыйæдты арæзт. Иртасын хуымæтæг æмæ вазыгджын</p>

	Вазыгджын хъуыдыйад (1сах.)		хъуыдыйæдтæ. Хъуыдыйæдты æмхуызон уæнгтæ иртасын, æрхæцæн нысæнттæ сæ раст æвæрын.
50-æм. Æнæ кусгæйæ цард нæй	Рацыд æрмæг фæлхат кæнын. Сидæн. Комкоммæ ныхас.	Хъуыдыйæдтæ сидæнтимæ. Хъуыдыйæдтæ комкоммæ ныхасимæ	Зонын иртасын хъуыдыйæдтæ сидæнтимææмæ комкоммæ ныхасимæ. Фæлтæрæны хицæн кæнын хуымæтæг æмæ вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Æмбарын кæнын æрхæцæн нысæнтты æвæрынад.
51-æм.	Контролон куыст (1сах.)		

